

Vadovėlio „Muzika“ 8 klasei rankraščio turinio

R E C E N Z I J A

I. BENDRA INFORMACIJA

Pavadinimas	Muzika	Leidykla	Šviesa
Autorius	Rasa Malikėnienė	Paskirtis	Muzikos vadovėlis 8 klasei

II. BENDRAS VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO APIBŪDINIMAS.

Vadovėlis „Muzika“ 8 klasei tęsia ŠOK vadovėlių seriją, toliau plėtoja muzikos pažinimo klausimus ir atliepia BUP pagrindinio ugdymo 7-8 kl. muzikos dalyko turinį. Vadovėlis yra tikslingai orientuotas į muzikos mokymo 8 klasėje specifika: metodus, moksleivių amžių, poreikius, interesus ir kt. Vadovėlio metodinė koncepcija šiuolaikiška ir patraukli.

2.1. Vadovėlio sudarymo principai ir turinio parinkimo pristatymas.

Vadovėlio turinį sudaro keturi skyriai. Pristatomos 28 temos, kurios skatina visuminį kultūrinį raštingumą, muzikos dalykinių, bendrųjų ir asmeninių kompetencijų plėtotę. Kiekvienas skyrius pradedamas įvadu ir baigiamas apibendrinančia pamoka, kur sudaromos galimybės mokymas pasitikrinti savo žinias, įsivertinti, apibendrinti. Kiekvienos temos pradžioje randamas skyrelis pamokos uždaviniams „*Nertrukus*“. Jame pateikiami su tema susiję bei mokymąsi aktyvinantys įvadiniai klausimai. Informaciniai tekstai kiekvienoje temoje pateikiami koncentruotai ir nesudėtingai, glausta esminė informacija patraukliai iliustruojama piešiniais, nuotraukomis ir schemomis. Kiekviena tema turi nuorodą „*Žodžių bankas*“, kuriame išskiriamos esminės sąvokos. „*Žodžių banko*“ sąvokų paaiškinimai pateikti vadovėlio gale esančiame „*Žodynėlyje*“. Po informacinės dalies seka veiklos užduotys „*Pagalvokite ir padarykite*“. Jos skirtos muzikos kūrinių pavyzdžių analizavimui, veiklai grupėse, kūrybiniam darbams, muzikinei raiškai. Kiekvienos pamokos nuorodoje „*Tai įdomu*“ pateikiama su tema susijusi išskirtinė informacija, skatinanti mokinių gilintis ir plėsti muzikinį pažinimą. Taip pat šioje skiltyje įdėtos rekomendacijos muzikos kūrinių klausymui, nukreipiant besimokantį į internetines nuorodas ar prieduose esančią fonoteką, CD kompaktinę plokštelę.

1-asis vadovėlio skyrius „*Muzikos instrumentų įvairovė*“ skirtas turimos muzikinės patirties kartojimui ir muzikos instrumentų pažinimui, grupuojant juos pagal garso atsiradimo šaltinį:

aerofonai, idiofonai, membrafonai, chordofonai, mechaniniai ir elektriniai instrumentai. Trys šio skyriaus temos skirtos lietuvių liaudies instrumentų atpažinimui bei muzikavimo užduočių atlikimui.

2-as skyrius „*Ansambliai*“ skirtas susipažinti su orkestru bei įvairiais muzikos ansambliais. Nagrinėjami instrumentų tembrai ir jų tęsitūra vaizdžiai gretinama su fortepijono klaviatūros diapazonu. Orkestro sudėtis bei jo kūrimosi istorija pateikiama per Europos kultūros raidą. Instrumentinių ansamblių įvairovė atskleidžiama per pasaulio tautų muzikos instrumentų pavyzdžius. Šio skyriaus pamokose formuluojamos veiklos užduotys skatina visuminį pažinimą, gretinant ir lyginant Lietuvos ir pasaulio etninę kultūrą, instrumentinių ansamblių pavyzdžius. Temoje „Populiarios muzikos ansambliai“ mokiniai įvedami į šiuolaikinės muzikos erdvę, pristatomi instrumentinių ansamblių pavyzdžiai, kurie kito per istorinius laikmečius. Skyriaus apibendrinančioje bei kartojimo temoje autorė pateikia idėjų kūrybinių projektų organizavimui: „Tolinų kraštų kultūros istorija“, „Klasės ansamblio koncertas“.

3-as vadovėlio skyrius „*Muzika ir kiti menai*“ skirtas mokinių suvokimui apie menų sintezę, meno stilių raidos aspektus. Skyriuje išdėstytos 6 temos jungia muzikos ir atskirų meno šakų – muzikos ir šokio, poezijos, teatro, architektūros, literatūros ir dailės integracijos pavyzdžius, analizuojamos bei skatinamos kūrybinės idėjos menų sintezės raiškai. Analizuojami atskirų stilistinių epochų bei skirtingų autorių darbai, pristatomi žymiausi Lietuvos ir pasaulio meno sričių kūrėjai. Baigiamoji skyriaus pamoka skirta menų integracijos kūrybinio darbo pristatymui. Mokiniai skatinami kurti šokį, dainuojamąją poeziją, surengti klasės spektaklį ar pan.

4-as skyrius „*Įvairių laikų muzika*“ supažindina 8-okus su skirtingų epochų muzika bei pristato įžymiausius skirtingų laikmečių kūrėjus. Skyrius dalijamas į 5 pamokas, stilių raidos istorijos pažinimui. Paskutinė pamoka skirta žinių apibendrinimui – patikrai testo pagalba.

Vadovėlio prieduose mokiniams pateikiamos rekomendacijos apie diskusijos metodą, diskusijos organizavimo bendrąsias nuostatas ir susitarimus. Knygos gale yra dainynas, instrumentiniai kūriniai ir jų ištraukos, skirtos tiek muzikinei raiškai, tiek muzikos kūrinių klausymuisi bei analizei. Priede pateiktas repertuaras leidžia mokytojui, atsižvelgiant į mokinių pasirengimo lygį ir skirtingus poreikius, formuoti klasės muzikinį repertuarą. Prieduose taip pat pateikiamas žodynėlis, kuriame paaiškinamos knygos temose išskirtos sąvokos. Leidinio gale rasime CD kompaktinės plokštelės kūrinių sąrašą bei vadovėlyje naudotų iliustracijų šaltinių nuorodas. Mokinių mokymosi savarankiškumo ir individualių poreikių gilinimui autorė nurodo prisiminti bei taikyti 7 kl. „Muzikos“ vadovėlyje aptartus „*Mokymosi žingsnius*“. Juose paaiškinama kaip apibūdinti bei vertinti muzikos kūrinį, kaip savarankiškai parengti pristatymą ar sukurti muzikinę laiko juostą. Siūloma kūrybinius darbus iliustruoti piešiniais, maketais,

rankdarbiais, nuotraukomis, naudotis informacinėmis technologijomis. Pristatomas būdas kaip planuoti ilgalaikę užduotį ir kūrybiškai ją atlikti. Pateikiamas išsamus pasiūlymas dėl kūrybinių pristatymų vertinimo.

Pagrindiniai „Muzikos“ vadovėlio 8 klasei koncepcijos principai: lietuviškos ir pasaulio, šiuolaikinės ir akademinės muzikos gretinimas patraukliomis veiklos formomis, aktyvus bei kūrybinis mokymosi pobūdis, orientacija į savos muzikinės kultūros pažinimą, sociokultūrinis muzikinės veiklos kontekstas. Vadovėlyje dėstoma medžiaga grindžiama atitinkamomis vaizdinėmis iliustracijomis, praktinės muzikinės veiklos pavyzdžiais, kūrybinėmis idėjomis. Tai, tikėtina, įtakos mokinių muzikinių dalykinių žinių suvokimą ir įsisavinimą per kūrybiško proceso eigą. Dainavimo repertuaro pagrindą sudaro lietuvių liaudies ir šiuolaikinių autorių kūriniai. Siūlomos dainos gali pasitarnauti klasės mokinių pasirodymų organizavimui mokykloje: repertuare yra dainų skirtų kalendorinėms, mokyklinėms šventėms ir vertybiniam tradicijų ugdymui. Instrumentiniam muzikavimui skirtos lietuvių liaudies sutartinių ir dainų melodijų atlikimo užduotys. Siūloma kurti instrumentinius, ritminius-perkusinius pritarimus atliekamoms dainoms. Muzikos pamokų turinyje pateikiamos nuorodos ar papildomos užduotys gabesniems, labiau muzika besidomintiems ugdytiniams. Mokinys naudodamasis vadovėliu gebės mokytis tiek pamokoje, tiek savarankiškai namuose. Mokytojas ras idėjų ir kūrybinių minčių temų plėtojimui, mokinių saviraiškai. Visa tai teigiamai išskiria šį vadovėlį iš kitų šiuo metu naudojamų mokyklose vadovėlių tarpo ir sistemingai tęsia atnaujintų muzikos ugdymui skirtų priemonių taikymą.

2.2. Vadovėlio rankraščio atitikimas pagrindiniams reikalavimams:

- 2.2.1. Vadovėlis yra skirtas konkrečiam ugdymo koncentrui – aštuntai klasei, kuriame tęsiama ankstesnėse klasėse įgyta muzikinė patirtis, bei plėtojami pažinimo klausimai reikalingi tolimesniam muzikiniam ugdymui(-si). Vadovėlio turinys yra orientuotas į besimokantįjį - atitinka 8-oko amžiaus grupės ypatumus ir poreikius, yra šiuolaikiškas bei patrauklus.
- 2.2.2. Vadovėlis turi tinkamą mokymuisi metodinę sąrangą (medžiagą Bendrosiose programose apibrėžtam ugdymo turiniui perteikti, užduotis žinioms ir gebėjimams įgyti, priemones pažangai ir pasiekimams įsivertinti). Jame pateikiama aktuali vaizdinė, informacinė medžiaga. Ugdomi ne tik muzikiniai gebėjimai, bet ir gebėjimas naudoti įvairias mokymosi strategijas. Vadovėlio struktūra, medžiagos pateikimo būdai padeda mokiniams mokytis.
- 2.2.3. Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės,

etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Nemažas dėmesys skiriamas tautinės savimonės bei tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui. Savo pilietinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą saugoti ir stiprinti padeda rėmimasis savo tautinėmis tradicijomis, kultūriniais, muzikiniais pavyzdžiais. Vadovėlio turinys atitinka pagrindines demokratinės visuomenės vertybes ir neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisiniams aktams.

III. VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO VERTINIMO ASPEKTAI

3.1. Vadovėlio tinkamumas mokyti.

Komplekto turinys atitinka Bendrąją pagrindinio ugdymo muzikos programą, jam būdingas kūrybiškas ir šiuolaikiškas muzikinių žinių perteikimas, integruotas su praktinėmis, kūrybinėmis užduotimis bei muzikine veikla. Užduotys skirtos dalykinei muzikinei kompetencijai ugdyti: teorinėms žinioms įgyti, muzikavimo įgūdžiams ir vertybinėms-kultūrinėms nuostatoms formuoti. Vadovėlyje pateikiamos 28 temos. Visos temos jungiamos į 4 skyrius. Mokomoje medžiagoje laikomasi bendros struktūros. Vadovėlis atitinka BUP numatomus mokinių pasiekimus. Vadovėlio medžiaga apima visas BUP numatytas veiklos sritis: mokinių muzikinę raišką, muzikos klausymąsi, apibūdinimą ir vertinimą, muzikinę veiklą socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

Vadovėlyje pateikiamos užduotys ir veiklos tinkamos ugdymo diferencijavimui, įvairių poreikių mokiniams. Nuorodose „*Tai įdomu*“ pateikiamos užduotys, skirtos muzikos klausymosi ir kūrybos veikloms skirtingų poreikių mokiniams, čia randama nuorodų į internetinius šaltinius ir video peržiūras. Vadovėlio mokomoji medžiaga įvairi, tinka skirtingiems mokymosi stiliams: regimajam, girdimajam ir veikimo. Temos pradžioje pateikiami diskusiniai klausimai, refleksiją į turimą patirtį ir gebėjimus. Individualizuojant kai kurių nurodytų užduočių galima atsakyti arba, atvirkščiai, – jas plėtoti. Siūlomose užduotys įvairioms socialinėms formoms – individualiai, poromis ar grupėmis. Mokymosi turinys aktualus 8 klasės mokinių amžiaus tarpsniui, paimtas iš mokiniams pažįstamo konteksto, nukreiptas į jų patirtį.

Vadovėlio kalba aiški ir paprasta, atitinka šios amžiaus grupės mokinių ypatumus. Nurodymai ir informacija pateikiami taisyklinga, mokiniams suprantama kalba.

Visa mokomoji medžiaga pateikiama vaizdžiai ir aiškiai pabrėžiant mokiniui svarbiausius dalykus. Parenkant vaizdinę medžiagą vadovaujamas principu, kad iliustracijos nėra tik knygos puošybos elementas. Kiekvienas piešinys teikia informaciją. Todėl visos vadovėlio iliustracijos atlieka vieną iš trijų funkcijų: yra savarankiškas informacijos šaltinis; papildo, pratęsia pateikiamą muzikinę informaciją; vaizdžiai iliustruoja, paaiškina dėstomas mintis, skatina kontekstų pažinimą.

Vadovėlyje pateikiama daug patrauklių ir informatyvių nuotraukų, piešinių, iliustruojančių Lietuvos ir pasaulio muzikos pavyzdžius, instrumentus, stilistines epochas, menų istorinę raidą ir kitus reiškinius. Tinkamai atrinktame turinyje gausu įvairių muzikos kūrinių, mokinys supažindinamas su iškiliausiais muzikos kūrėjais ir atlikėjais. Aiškiai ir tinkamai formuluojami klausimai, pateikiamos užduotys skatina kūrybiškumą, kviečia mąstyti, analizuoti ir gilintis į mokymosi turinį.

Vadovėlio medžiaga tiksli, dalykinių klaidų nepastebėta.

3.2. Vadovėlio tinkamumas mokytis

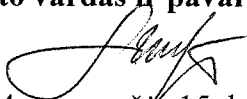
Vadovėlyje pateikiama medžiaga ir informacija skatina mokinių susidomėjimą, įsitraukimą, patirties plėtojimą, motyvuoja norą ieškoti, pažinti ir mokytis. Informacinis aparatas: sąvokų, muzikos terminų, reikšminių žodžių paaiškinimai, išskirtinių žodžių kirčiavimo pateikimas, svarbių teorinių bei informacinių akcentų išryškėjimas. Tinkamos užduočių formuluotės bei nuorodos į papildomus šaltinius sudaro sąlygas mokiniui dirbti savarankiškai. Praktinės užduotys, menų integracijos metodai žadina mokinių kūrybiškumą, saviraišką. Kiekvienoje temoje pateikti diskusiniai klausimai, muzikinės užduotys skatina mokinius stebėti ir apmąstyti savo bei klasės draugų pažangą. Šiuolaikinės skaitmeninės mokymosi priemonės plėtoja mokinių savarankiško mokymosi gebėjimus, gilina muzikinio pažinimo bei suvokimo kompetencijas.

IV. IŠVADA

Autorės Rasos Malikėnienės vadovėlis „Muzika“ 8 klasei yra tikslingas, kūrybiškas ir patrauklus, atitinka Bendrąsias pagrindinio ugdymo muzikos programas ir pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, išdėstytus „Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo aprašo“ 6 punkte (patvirtinta Ugdymo plėtotės centro direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VK-14), todėl yra rekomenduojamas leidybai.

Recenzento vardas ir pavardė: Lina Viršilienė

Parašas:

Data: 2014 m. gegužės 15 d.